

บทที่ 1

บทนำ



ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันสื่อมวลชน เป็นสถาบันหนึ่ง ที่มีบทบาท และมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยอย่างใกล้ชิด ซึ่งมีความผูกพันกันมา ด้วยระยะเวลาที่ต่อเนื่อง ไม่ต่ำกว่า 100 ปี นับตั้งแต่สื่อมวลชนไทย มีกำเนิดมาในสมัย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งกรุงรัตนโกสินทร์คือ เริ่มตั้งแต่ที่ หมอสอนศาสนา ชาวอเมริกัน ชื่อ แดน บีช บรัดเลย์ (Dan Beach Bradley) ได้นำเครื่องพิมพ์เข้ามา และได้ผลิตหนังสือพิมพ์ภาษาไทย เป็นฉบับแรก เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2387 ชื่อ หนังสือพิมพ์บางกอกเรคอร์ดเดอร์ (Bangkok Recorder) (สัญญา ตีระวนิช, 2530:8)

ถ้าพิจารณาจาก การดำเนินชีวิตประจำวัน ของคนไทย จวบจนทุกวันนี้ พบว่าประชาชนโดยทั่วไป ต่างมีความผูกพันต่อการเปิดรับสื่อมวลชน จนกลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในชีวิต โดยเห็นได้จากความข้องเกี่ยวของประชาชนกับสื่อมวลชนไม่ว่าจะด้วยการอ่านหนังสือพิมพ์ นิติสาร การฟังวิทยุ การชมโทรทัศน์ และ การชมภาพยนตร์ เป็นต้น

การที่ประชาชน กับ สื่อมวลชน ได้มีความข้องเกี่ยวใน การสื่อสารของสังคม เป็นระยะเวลาอย่างยาวนาน ดังที่กล่าวแล้วนั้น สื่อมวลชน จึงกลายเป็นสถาบันหลักสถาบันหนึ่งของสังคม ต่อการสนองตอบความต้องการของผู้คน ที่มีความสนใจในการติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวหรือการแสวงหาความรู้ หรือความบันเทิง ตลอดจนการนำข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นไปใช้เพื่อการตัดสินใจต่อประเด็นปัญหา หรือ เหตุการณ์ที่ตนเอง มีความสนใจที่จะเปิดรับสื่อมวลชนตลอดมา ซึ่งแนวความคิดในเรื่องนี้ Janowitz ได้กล่าวไว้ว่า (อ้างจาก วัฒนา พุทธางกูรานนท์, 2530:1)

สื่อมวลชน เป็นสถาบันที่ได้รับใช้สังคม ได้รวบรวมและเสนอข่าวสารไปยังมวลชน และสังคมอย่างแพร่หลาย อีกทั้งให้ความรู้และความเพลิดเพลินอีกด้วย

เหตุที่สื่อมวลชนได้เป็นสถาบันที่รับใช้สังคม ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Janowitz นั้น ทั้งนี้เป็นเพราะเกิดจากผลของการกระทำตาม หน้าที่ของสื่อมวลชน กับ ภารกิจของสื่อมวลชน ที่มีต่อสังคม คือ สื่อมวลชน ได้มีบทบาทต่อการเป็นสื่อกลางของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นโดยกระทำหน้าที่รวบรวมข่าวสารและออกเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวสู่สังคม รวมทั้งยังเป็นเวทีกลางของความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อประเด็นปัญหา หรือ สถานการณ์ ที่ผู้คนกำลังมีความสนใจอยู่ ผลลัพธ์จากการกระทำตามบทบาท และหน้าที่นี้เอง จึงเป็นผลให้สถาบันสื่อมวลชน มีความเข้มแข็งกลายเป็นที่พึ่งของประชาชน ไม่ว่าจะในเรื่องข้อมูลข่าวสารความรู้และความบันเทิง อีกทั้งยังเป็นผลจากการที่ สื่อมวลชน ได้มีการพัฒนาตนเองทั้งในด้านเนื้อหาสาระและทางด้านเทคโนโลยีที่ได้มีการวิวัฒนาการอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งจะเห็นได้จาก การนำเอาอุปกรณ์ที่ทันสมัย มาใช้ในงานสื่อมวลชน เช่น ดาวเทียม เป็นต้น

ถ้าแนวคิดของ Harold D. Lasswell (1948) ที่กล่าวถึง หน้าที่ทางสังคมของสื่อมวลชน ที่มีต่อสังคมทางกิจกรรมการสื่อสารแล้ว จะพบว่า มีหน้าที่หลักอยู่ 3 ประการ คือ การเป็นผู้สังเกตการณ์สภาพแวดล้อม (Surveillance of the Environment) โดยหมายถึง การแสวงหาและเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งเหตุการณ์ที่เกิดภายในและภายนอกสังคมอันเป็นหน้าที่ของการรายงานข่าว การแจ้งข่าวสาร ซึ่งถือเป็นหน้าที่ประการแรก

ส่วนในประการที่สอง คือ การประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสังคม ให้รวมกันอยู่ได้ตามสภาพแวดล้อม (Correlation of the parts of society in responding to the environment) ได้หมายถึง การที่สื่อมวลชน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนที่ เกิดขึ้นเป็นข่าว เช่น การวิเคราะห์และเสนอแนะวิพากษ์วิจารณ์ ว่า ควรจะทำอย่างไร กับสิ่งนั้น ๆ

สำหรับประการที่สาม คือ การถ่ายทอดมรดกทางสังคมจากคนรุ่นหนึ่ง ไปยังรุ่นต่อมา (Transmission of the Social heritage from one generation to the next) อันหมายถึง การเผยแพร่ความรู้ค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมแก่สมาชิกรุ่นใหม่ของสังคม เพื่อให้วิทยาการและวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ คงอยู่ตลอดไป

และเมื่อรวมทั้งกับแนวคิดของ ชาร์ล.อาร์.ไวท์ (Charles R. Wright) (1960) ที่นำเสนอ หน้าที่ทางสังคมของสื่อมวลชน ทางกิจกรรมการสื่อสาร จะเพิ่มอีก 1 หน้าที่ คือ การให้ความบันเทิง ซึ่งหมายถึง การที่สื่อมวลชน นำเอาสิ่งที่ไม่ให้ความเพลิดเพลินใจมาสู่สมาชิกในสังคม

ทั้งหมด ดังที่กล่าวมานี้ ถือเป็นบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ที่มีต่อสังคม ในกิจกรรมทางการสื่อสารจวบจนทุกวันนี้

แต่อย่างไรก็ดี จากบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชน ต่อสังคม ในกิจกรรมทางการสื่อสารตามหน้าที่หลักทั้ง 4 ประการตามข้างต้นแล้ว สื่อมวลชน ยังมีอิทธิพลและมีพลังอำนาจที่จะสร้างผลกระทบต่อสังคมให้เกิดขึ้นได้ โดยที่ผลกระทบที่สืบเนื่องจากการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในสังคม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ส่งผลกระทบในเชิงคุณลักษณะที่เป็นผลดี (Functional) กับ การส่งผลกระทบในเชิงคุณลักษณะ ที่เป็นผลเสีย (Dysfunctional) ให้กับสถาบันหรือกลุ่มใดในสังคม จากแนวความคิดที่ว่านี้ เป็นแนวความคิดของนักสังคมวิทยา ชื่อ โรเบิร์ต เค. เมอร์ตัน (Robert K. Merton) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลสืบเนื่องอันเกิดจากการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของสื่อมวลชน

โดยที่ เมอร์ตัน ได้แยกแยะให้เห็นถึงภาระหน้าที่ที่พึงเกิดขึ้นโดยสังคมจงใจให้เกิด ซึ่งเรียกว่า Manifest และภาระหน้าที่ที่สังคมไม่จงใจให้เกิดหรือภาวะที่แอบแฝงที่เรียกว่า Latent

ภาระหน้าที่ทั้ง Manifest และ Latent นี้ อาจเกิดเป็นผลทั้ง ผลดี (Functional) ให้แก่ระบบของสังคม หรือ ผลเสีย (dysfunctional) ก็ได้ โดยผลดีและผลเสียเหล่านี้ จะรวมไปถึงผลที่มีต่อสมาชิกในสังคมและวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนรวมได้ด้วย

สำหรับผลกระทบที่เกิดจากผลสืบเนื่อง (Consequence) จากการกระทำหน้าที่ของสื่อมวลชนนี้เอง อาจเป็นสาเหตุ ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคม หรือ ข้อขัดแย้ง ในสังคมได้ ถ้าเป้าหมายสุดท้าย ของ นักสื่อสารมวลชน จะนำไปใช้ เพื่อก่อให้เกิด ผลเสีย (dysfunctional) ขึ้น สำหรับในเรื่องนี้ ได้มีบุคคลและมีข้อเขียนบทความต่าง ๆ ที่ได้กล่าวพาดพิงถึงการกระทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในลักษณะดังกล่าว ซึ่งได้แก่

ดร.บุญเลิศ ศุภคิลก (2531:12) ที่กล่าวถึง ผลการกระทบ หรือ ผลของการวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชน อาจส่งผลให้เกิด ผลเชิงลบ มากกว่า ผลเชิงบวก ได้ โดยกล่าวว่า

...การวิพากษ์วิจารณ์ มักจะมุ่งเน้น ผลกระทบ หรือ ผลของสื่อมวลชน จนเป็นที่ยอมรับกันว่าหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนทุกประเภท มีผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนอย่างมาก ผลกระทบนี้ เป็นได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ถ้าเป็นผลเชิงบวก ก็ไม่มีปัญหาอะไร

แต่ตามความเห็นของคนไทยทั่วไป ขณะนี้ สื่อมวลชน มีแนวโน้มก่อให้เกิดผลเชิงลบ เสียมากกว่า คนจำนวนไม่น้อย มักเข้าใจว่า สื่อมวลชน มีส่วนทำลายมากกว่าสร้างสรรค์สังคม บางคนถึงกับวิจารณ์ว่า สื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ เป็น "ตัวเร่ง" ชะตากรรมของชาติบ้านเมือง...

อีกทั้ง วรณทวีป (นามปากกา) (นสพ.เดลินิวส์ 2535:3) ได้เขียนบทความเรื่อง "ลอยตามลม" เนื้อความที่เขียนได้กล่าวถึง

...การที่ สื่อมวลชน ไม่ทำหน้าที่วางตัวเป็นกลางอย่างแท้จริง และผู้
 ดำเนินรายการ ที่ใช้สื่อมวลชน (ที.วี.) ของรัฐเป็นเครื่องมือ ก็มีได้ทำหน้าที่
 ที่อย่างบริสุทธิ์ (ใจ) และให้ความยุติธรรมแก่นักการเมืองทุกระดับ ที่ถูกเชิญ
 ร่วมสนทนาในรายการ พร้อมทั้งผู้ดำเนินรายการ ได้สอดใส่ความแตกแยกให้
 เกิดขึ้นแก่ นักการเมืองและผู้รับฟัง ทำให้เกิดภาวะแวดล้อมทางการเมือง
 แทนที่จะเป็นการสร้างประชาธิปไตยขึ้น และซ้ำกลับทำให้ประชาชน เบื่อการ
 เลือกตั้งในที่สุด...

นอกจากนี้ ในข่าวสารของ หนังสือพิมพ์รายวัน สยามโพสต์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1
 วันที่ 20 สิงหาคม 2535 ได้ลงพิมพ์คำให้สัมภาษณ์ ของ พล.อ.สุจินดา คราประยูร อดีต
 นายกรัฐมนตรี ผู้ซึ่งต้องลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากเกิดเหตุการณ์ ความรุนแรงทาง
 การเมือง เมื่อเดือนพฤษภาคมโดยให้สัมภาษณ์ถึงชีวิตส่วนตัวและทัศนคติทางการเมือง หลัง
 จากที่เก็บตัวเงียบเป็นเวลานานกว่า 3 เดือน ซึ่งพล.อ.สุจินดา คราประยูร ได้กล่าวถึง
 ความรู้สึกที่มีต่อหนังสือพิมพ์ ในช่วงนั้น ความตอนหนึ่งของคำสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับ การปฏิบัติ
 หน้าที่ของสื่อมวลชน มีใจความว่า "หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชน ที่มีบทบาทมากโดยเฉพาะ
 การโน้มน้าวให้ประชาชนเชื่อถือ เป็นเรื่องสำคัญมาก ถ้าสื่อมวลชนทำอะไรไม่มีอคติเสนอ
 แนะในสิ่งที่สร้างสรรค์ ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก"

และมีบทความของ รายการเพื่อแผ่นดินไทย ที่ออกอากาศ ทางสถานีวิทยุ
 กระจายเสียงทั่วประเทศ ระหว่างเวลา 18.00 ถึง 18.15 นาฬิกาเป็นประจำทุกวัน ซึ่ง
 ได้เผยแพร่ออกอากาศไปแล้ว และมีการรวบรวมบทความเหล่านั้น โดยสำนักงานสารนิเทศ
 สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุดในช่วงระยะเวลาเดือน ตุลาคม 2531 ถึงเดือนมีนาคม 2532
 เช่น บทความ ชื่อ "แกะดำในหมู่คนดี" ซึ่งกล่าวถึง

...การบริหารประเทศ เป็นภาระกิจอันหนักยิ่งของรัฐบาล การที่จะบริหารงาน
 ของชาติ ให้บรรลุผลอย่างรวดเร็วและตรงเป้าหมายได้นั้น จะต้องได้รับ
 ความร่วมมือจากประชาชนเจ้าของประเทศทุกคน และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย รวมทั้ง

ทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นมาหรือเกิดการกระทบ
กระทั่งกันในด้านความคิดเห็นแล้ว การที่จะทำให้ทุกฝ่ายต่างประนีประนอม หันหน้า
มาแก้ปัญหาพร้อมกันได้ จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างจะลงเอยด้วยสันติ ซึ่งมองเห็นว่า
กลุ่มบุคคลอาชีพหนึ่ง ที่มีส่วนจรรโลง สร้างสรรค์สังคมประเทศชาติ ให้มี
ความมั่นคงอยู่ได้ ก็ คือ สื่อมวลชน

บทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนในสังคมมีมากมาย โดยเฉพาะเป็นตัวกลาง
ที่จะแสดงออกและถ่ายทอดความนึกคิด รวมทั้งศิลปวิทยาการทั้งหลาย ให้คงอยู่
และสืบทอดต่อไป

โดยกล่าวว่า สื่อมวลชนนั้น มีความสำคัญ เป็น กลไก ที่สำคัญ ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ในสังคม เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะใน ประเทศไทย ซึ่งมีการปกครอง ในระบบประชาธิปไตยมาช้านาน คนไทยทุกคนมีสิทธิในการ พูด เขียน หรือทำอะไรก็ได้ ที่ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย แต่ถ้าสื่อมวลชนใช้หลักประกันเสรีภาพในการพูด เขียน พิมพ์ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญแล้ว เพื่อการเป็นโล่กำบัง และป้องกันตนเอง ในการที่จะแผ่ขยายอิทธิพล ครอบงำความคิด ของบุคคลผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ให้เห็นผิดเป็นชอบดังตัวอย่าง เช่น การเผยแพร่บทความ ข้อคิด ข้อเขียน ของตน อย่างมีอคติ ต่อ บทบาทของ ผู้นำประเทศ และผู้นำทางทหาร ด้วยการบิดเบือนข้อเท็จจริงใส่ร้ายป้ายสีอย่างหาเหตุผลอันสมควรมิได้ จนทำให้ผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ที่ได้รับรู้หลงเชื่อได้ สื่อมวลชน จึงจำเป็นต้องเป็นหน่วยงานที่มีบุคคลากร ที่มีจริยธรรมและคุณธรรม ทั้งดงามบริสุทธิ์ ยุติธรรม จึงจะสามารถนำพาประเทศไทยไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนาได้ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงควรเป็นกลไกสำคัญในการชี้นำประชาชนไปสู่เป้าหมายที่ถูกต้อง...



นอกจากนี้ยังมี บทความใน หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับ วันศุกร์ที่ 21 สิงหาคม 2535 คอลัมน์ "สื่อมวลชนที่มีคุณภาพอยู่ที่เสรีภาพเท่านั้นหรือ" โดยผู้เขียน ชื่อ สายทิพย์ สุคติพันธ์ ซึ่งกล่าวถึง มีใจความว่า

... เสรีภาพของสื่อมวลชน เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นต้องได้รับ แต่มีเพียงเงื่อนไขในเรื่องเสรีภาพของสื่อมวลชน เพียงอย่างเดียวไม่พอเพียงที่จะประกันได้ว่าสื่อมวลชน ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมได้ หากขาดซึ่งมาตรการในการตรวจสอบและควบคุม ให้สื่อมวลชน มีความรับผิดชอบต่อสังคม ความเสียหายอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม จนอาจเรียกว่า เป็นอาชญากรไร้เทคโนโลยีก็ได้ ถ้าเกิดจากความเขลา ขาดความรู้ ความเข้าใจ ต่อปรากฏการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ของผู้ปฏิบัติสื่อมวลชน อาจจำต้องอาศัย สถาบันวิชาการต่าง ๆ และ องค์กรเอกชน มีความสนใจด้าน สื่อมวลชน เข้ามาช่วยตรวจสอบ และร่วมพัฒนาแนวทางควบคุมตรวจสอบ การทำงานและจรรยาบรรณของสื่อมวลชนขึ้นมา รวมทั้งหาช่องทางรับเสียงสะท้อน การวิพากษ์วิจารณ์ และการร้องเรียนต่าง ๆ จากประชาชน เพื่อให้ผู้รับสารได้รับความคุ้มครองได้รับความเป็นธรรมมากขึ้น มิใช่ตกเป็นเหยื่อของสื่อมวลชน ประเภทที่ใช้สื่อมวลชนของตนเองอย่างอหังการ ปราศจากความรับผิดชอบต่อ สิ่งสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งซึ่งจะชี้ขาดว่า สื่อมวลชน จะสร้างคุณูปการต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ได้เพียงใดก็คือ คุณภาพและความรู้ความสามารถของนักวิชาชีพสื่อมวลชนเอง ยิ่งในสภาวะปัจจุบัน คุณภาพและความสามารถของ นักข่าว ผู้รายงานข่าว ผู้เขียนข่าว มีความสำคัญอย่างมาก เพราะเขากลายเป็นผู้บันทึกประวัติศาสตร์ ด้วยการใช้ผู้ติดตามสถานการณ์บ้านเมืองและนักวิเคราะห์ทั้งหลายต่างใช้ข้อมูลจากสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือพิมพ์เป็นฐานการวิเคราะห์ทั้งสิ้น รายงานข่าวโทรทัศน์เอง ก็สามารถสร้างนิกการเมืองให้เป็นเทพเป็นมารได้ไม่ยาก สร้างพระเอกวีรบุรุษ หรือ ทรชนก็ได้ ความรู้ความเข้าใจ ต่อ ประเด็นปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่า ความรู้ทางเทคนิคของ การรายงานข่าว การเขียนข่าว การถ่ายภาพ หรือการตัดต่อภาพ หากนัก

วิชาชีพ สื่อมวลชน ยิ่งอ่อนด้อยในการทำความเข้าใจประเด็นเรื่องราว ที่ตนกำลังติดตามแทนสาธารณชนอยู่ ก็ย่อมทำให้ สิ่งที่สาธารณชนจะได้รับรู้นั้น พลาดจากความเป็นจริง แก่นสาระสาระและความหมายที่แท้จริงของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ง่ายมาก ทั้ง ๆ ที่ ไม่ตั้งใจบิดเบือน

ปัญหาเช่นนี้ พบเห็นอยู่เสมอ เช่น การตั้งคำถาม เอาคำพูดของคนหนึ่ง มาใส่ปากอีกคนหนึ่ง การสรุปความอย่างง่าย ๆ ในประเด็นเรื่องที่ซับซ้อน ตัดตอนข้อความและถ้อยแถลงต่าง ๆ จนเกิดความหมายที่ ผิดเพี้ยน ไปจากถ้อยแถลงทั้งหมด สรุปก็คือ ในเฉพาะหน้าที่นี้ ต้องเป็นหน้าที่ของประชาชนผู้รับข่าวสารเอง ที่จะต้องเร่งพัฒนาความรู้เท่าทันสื่อมวลชน (Media Literacy) เพื่อกลั่นกรอง ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ของข่าวสารและชี้แนะทัศนคติเห็นต่าง ๆ ที่สื่อมวลชนทั้งหลายนำเสนอไปก่อน เพราะมิฉะนั้น เราจะได้รับข่าวสารท่วมท้น แต่ใช้กันไม่ทัน หรือ อาจถึงขั้นข่าวสาร กลายเป็นพิษไปได้...

และอีกบทความหนึ่งใน หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับวันที่ 10 กันยายน 2535 ชื่อ "เวทีประชาธิปไตยทางโทรทัศน์" ของเสาวลักษณ์ พิวพัฒนกุล ในคอลัมน์ "จุดป้ายประชาชน" ได้กล่าวถึงมีใจความว่า

...แม้ว่าสถานการณ์ในขณะนี้จะดูเหมือนว่าประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองสูง โดยการแสดงออกให้เห็นทางหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมในรายการ และตั้งคำถามต่อนักการเมือง ในรายการที่จัดขึ้นทางโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ

แต่ภาพที่ปรากฏเช่นนี้ ยังคงมีบางมุมมองที่น่าพิจารณาอยู่ไม่น้อย นอกเหนือจากแสดงถึงความสนใจสถานการณ์บ้านเมืองวิถีประชาธิปไตยวิถีหนึ่ง ก็คือ การมีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตน การเปิดเวทีทางความคิดให้แก่ประชาชน ยิ่งมากเท่าไร ก็ยิ่งเป็นสิ่งดีเพราะเป็นช่องทางให้ประชาชนที่กล่าวกันว่า เป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริง แสดงประชามติสะท้อนความต้องการของตนต่อผู้ปกครองประเทศแต่อย่างไรก็ตาม การแสดงความคิดเห็นและการรับ

ฟังความคิดเห็นนั้น เป็นทักษะ เป็นมารยาท ที่ต้องฝึกฝนและเรียนรู้ เสียงโห่ฮา เมื่อการแสดงความคิดเห็นนั้นไม่เป็นที่พอใจของตน การตั้งคำถามที่แสดงถึงการไม่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน การตั้งคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบอย่างแท้จริงเพียงแต่ต้องการแสดงความก้าวร้าวต่อนักการเมืองที่ตนไม่ชอบ รวมทั้งการแสดงเจตนาอย่างชัดเจน ของผู้ดำเนินรายการที่จะทำให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างกัน การหยุดยั้งการบังคับให้ต้องตอบ ฯลฯ เหล่านี้เป็นสิ่งที่น่าจะทบทวน

เหตุการณ์รุนแรงเดือนพฤษภาคมนั้น ถือเป็นบทเรียนประชาธิปไตยที่มีค่า แต่มิใช่สิ่งที่พึงยึดถือเอามาเป็นผลงานส่วนตัว ของกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดหรือ อาศัยสถานการณ์สร้างควมนิยมให้กับตนทั้งนักการเมือง และผู้ดำเนินรายการ การหยิบยกเอาเหตุการณ์ มาเป็นประเด็นชักจูง โดยมุ่งให้เกิด ความแตกแยก ทั้งระหว่างประชาชนกับทหาร และพรรคการเมืองกับพรรคการเมือง น่าจะยุติลงได้แล้ว เพราะคำถาม คำตอบต่าง ๆ เกือบจะเป็นสูตรสำเร็จ ที่สามารถเรียกเสียงโห่ฮา หรือเสียงปรบมือซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จำกันได้อย่างมั่นใจ เชื่อว่าผู้ดำเนินรายการทางการเมืองเหล่านี้เป็นผู้ทรงภูมิปัญญาสูงยิ่ง จะด้วยความจงใจหรือไม่ก็ตาม ผู้ดำเนินรายการจะต้องไม่ลืมว่า ท่านเป็นผู้หนึ่ง ที่มีส่วนสร้างสรรค์บรรยากาศประชาธิปไตยที่มีพื้นฐานของการยอมรับนับถือ ความเท่าเทียม มีจิตใจกว้างในการรับฟังความคิดเห็น การโต้แย้งที่สุภาพและมีเหตุผล และท่านควรเป็นผู้สร้างแบบที่ดีให้แก่ประชาชน...

และเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 ได้มีข่าว คำแถลงของ นายอานันท์ ปันยารชุน ผ่านสื่อมวลชน ทั้งทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์และ หนังสือพิมพ์ โดยมีรายละเอียด ที่เกี่ยวข้องกับ การกล่าวถึง คำถามของ นักข่าว จะมีคำถามที่หยุดยั้งและชักนำ ซึ่งหนังสือพิมพ์ มติชน ได้ตีพิมพ์รายละเอียดในวันอาทิตย์ที่ 13 กันยายน 2535 หน้า 22 ความว่า

...เมื่อเวลา 19.00 น. วันเดียวกัน นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ได้เปิดห้องแถลงข่าวเปิดใจกับผู้สื่อข่าวถึง การปฏิบัติหน้าที่ ภายหลังจากการเลือก

ตั้งว่า แม้จะผ่านการเลือกตั้งไปแล้ว แต่ตนและกรม. ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป
ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

นายอานันท์ กล่าวว่า วันนี้เพียงแต่ต้องการมาพบกับผู้สื่อข่าวที่ลำบาก
ตรากตรำมากับตนถึง 3 เดือนครึ่ง มีความพึงพอใจและยินดีในความสัมพันธ์ผู้
สื่อข่าวกับตนเองเสมอ แม้บางครั้ง ผู้สื่อข่าว จะถามที่ยุ่งเหยิงชักนำบ้างก็ตาม...

จาก บทความ บทวิพากษ์วิจารณ์ และคำให้สัมภาษณ์ที่กล่าวมานี้ เราอาจจะมอง
เห็นได้ว่าสื่อมวลชน เป็นทั้งที่เป็นตัวการและหรือเป็นพาหะที่สำคัญ ที่จะเป็นผู้ตีความหมาย
หรือสะท้อนปัญหาและ ปรากฏการณ์ทั้งหลายในสังคม โดยสร้างให้เกิดเหตุการณ์ บางเหตุการณ์
เด่นชัด มากกว่าบางเหตุการณ์ได้ อีกทั้งยังมีอิทธิพลทำให้ประชาชนผู้รับสาร สามารถ
สร้างความคิดเห็นต่าง ๆ ที่กำลังมีปัญหาหรือเป็นประเด็นที่ทุกคนกำลังมีส่วนร่วมให้ความสนใจ
อยู่อาจเกิดความเอนเอียงขึ้นได้ ซึ่งอาจเกิดผลกระทบทั้งในเชิงลบหรือในเชิงบวก แก่
เรื่องราวประเด็นปัญหาที่ตามมาภายหลังได้ ยิ่งถ้าเกิดผลทำให้เกิดผลในเชิงลบอาจก่อให้เกิด
เกิดผลในแง่ที่ไม่เป็นผลบวกต่อสถาบัน หรือกลุ่มคนที่มาเกี่ยวข้องซึ่งเท่ากับว่า จากการที่
สื่อมวลชน ได้มีบทบาทและทำหน้าที่ให้กับสังคมโดยรวมตามหน้าที่ ที่พึงกระทำแล้วนั้น
ก่อให้เกิดผลในเชิงลบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะมาจากทั้งที่เกิดจากความจงใจให้เกิด
(Manifest) และไม่จงใจให้เกิด (Latent) ของสื่อมวลชนเอง

จากบทวิพากษ์วิจารณ์และคำให้สัมภาษณ์ ที่ได้หยิบยกมานี้จะพบว่า เป็นเหตุการณ์
ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่สถานการณ์ทางการเมืองที่ยังไม่มีความสับสนมากนัก แต่สื่อมวลชน
ก็ยังคงมีภาพสะท้อนให้เห็นอยู่ ซึ่งโดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาเดือนเมษายน ถึงเดือน
พฤษภาคม 2535 ซึ่งเป็นช่วงของ รัฐบาล พล.อ. สุจินดา คราประยูร ที่สถานการณ์ทาง
การเมืองของไทยเรานั้น อยู่ท่ามกลางของความสับสน ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน
เป็นจำนวนมาก มีเหตุการณ์ที่อุบัติขึ้นและได้ถูกจารึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ของสังคมไทยต่อ
เหตุการณ์ที่เกิด มีการนองเลือด มีความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินไปเป็นจำนวนมาก ซึ่ง
ในช่วงระยะเวลานั้นเป็นช่วงที่กระแสธารของการไหลเวียนของข่าวสารมีเป็นจำนวนมาก
โดยเฉพาะกระแสข่าวสารทางการเมืองทั้งในช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์ที่จะนำไปสู่สถานการณ์

ที่สืบสันตมาภายหลัง หรือช่วงระหว่างที่เกิดมีสถานการณ์ หรือหลังที่เกิดสถานการณ์ไปแล้ว สื่อมวลชนเอง ก็ได้มีบทบาทต่อการเป็นส่วนหนึ่งของการเป็นพาหะ และหรือเป็นผู้หยิบยกประเด็น หรือ ปัญหาทางการเมือง ที่สำคัญด้วย โดยเฉพาะในเรื่องของการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องของ การเกี่ยวข้องกับลักษณะของการปกครอง ลักษณะของการบริหารของประเทศ ในที่สุด

ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันว่าในวิถีทางของการปกครองที่เป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น การเมืองได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของคนในสังคมเป็นอันมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกฎหมายสิทธิเสรีภาพหรือการคุ้มครองตามกฎหมายที่บัญญัติ เป็นต้น ซึ่งสถาบันทางการเมือง ก็เป็นสถาบันหนึ่งที่รับใช้คนในสังคมเช่นเดียวกับ สถาบันการสื่อมวลชน

นักรัฐศาสตร์ถือการเมืองเป็นเรื่องของการต่อสู้เพื่ออำนาจ และ ความเป็นผู้นำในสังคม (นิยาม รัฐอมฤต, 2530:1) และตามแนวคิดของ Lasswell (1963:204-206) ซึ่งมีแนวคิดในเรื่องนี้ ว่า "วัตถุประสงค์ให้ได้มาซึ่งอำนาจและความเป็นผู้นำ อันหมายถึง การเข้ายึดครองกลไกของรัฐ หรือ กลไกการปกครอง เพื่อใช้กลไกนั้นควบคุมพฤติกรรมของบุคคลอื่น และผูกขาดการกำหนดนโยบายของประเทศซึ่งมีค่าเท่ากับการเป็นผู้กำหนดว่าใครจะได้อะไร เมื่อไหร่ อย่างไร"

จากลักษณะวิถีทางของการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยนี้เอง ย่อมเอื้ออำนาจให้สื่อมวลชน มีสิทธิที่จะเลือกเรื่องใดมาอภิปราย จะเลือกเฉพาะบางจุดมานำเสนอก็ได้ โดยใช้สิทธิทางการสื่อสารในการแจ้งข่าวสาร (Right to Inform) และ การตอบสนองสิทธิในการรับรู้ของประชาชน (Right to Know) ได้อย่างเสรีตามกระบวนการการเมือง อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนที่พึงมีในสังคม แม้ว่าจะมีบางครั้งที่สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน อาจถูกอำนาจมีดบับบังคับในเรื่อง สิทธิเสรีภาพ ไปบ้างก็ตาม แต่ก็ยังไม่ต้องตกอยู่ภายใต้ของผู้มีอำนาจเต็มสมบูรณ์สิ้นสภาพสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือวิพากษ์วิจารณ์ไปอย่างสิ้นเชิงเลยทีเดียว ยังคงสามารถทำหน้าที่ของสื่อมวลชนได้ แต่อย่างไรก็ดี

ถ้าสื่อมวลชนใช้สิทธิกันอย่างกว้างขวางเกินขอบเขตแห่งกฎหมาย ขาดความรอบคอบเท่าที่ควร เนื้อหาเหล่านั้นอาจมีอิทธิพลได้ ถ้าประชาชนผู้รับสารรับสารมาแล้ว เกิดไปสอดคล้องกับ Frame of Reference ของตนขึ้นมา ก็จะได้รับอิทธิพลนั้นมาโดยง่าย ซึ่งอิทธิพลนี้ สื่อมวลชนมีส่วนเสริมสร้างขึ้นมาได้ และในขณะที่เดียวกันในเรื่องของสังคมวิทยาของผู้ทำการสื่อสาร-มวลชนเอง อาจมีส่วนทำให้เนื้อหาของสารที่ผลิตขึ้นมาได้สร้างผลกระทบ และมีอิทธิพลต่อผู้รับสารขึ้นมาได้เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผลที่เกิดจากคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้รับสารมวลชน คุณลักษณะของสิ่งที่ได้เห็นจากสื่อสารมวลชน และคุณลักษณะผู้ส่งสารมวลชน (Wright, 1959:5-8 อ้างจากขวัญเรือน กิติวัฒน์:2533)

แม้ว่าโดยสภาพทั่ว ๆ ไปของสื่อมวลชน จะได้พยายามประกาศตัวเองต่อสังคมที่จะทำตัวอย่างเป็นกลางอย่างแท้จริงที่จะไม่เอนเอียงต่อฝ่ายใดแล้วก็ตาม แต่ตามกระบวนการของการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนเองต้องมีกระบวนการในการคัดเลือกข่าวสาร การพิจารณาการวางรูปแบบของการนำเสนอข่าวสาร กระบวนการหาข่าวสารที่มาทำข่าวและอื่น ๆ อีก ตามการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนเอง อาจก่อให้เกิด ความอคติ ขึ้นมาได้ เช่น การเลือกใช้คำ การเลือกหัวข้อข่าว การเขียนคำอธิบาย การเสนอข้อมูลแต่เพียงบางส่วน การเลือกเสนอภาพ การกำหนดตำแหน่งของข่าว (ชัชวรัตน์ สดอานันท์, 2528:139-149) ย่อมเป็นผลต่อการสร้างผลกระทบ ที่สืบเนื่องจากการทำหน้าที่ได้ทั้งสิ้น

แต่อย่างไรก็ดี สื่อมวลชนก็ต้องยอมรับพันธะกรณี ที่มีต่อสังคมอย่างแน่ชัด สื่อมวลชนต้องยอมรับ และ ปฏิบัติตามมาตรฐานของการปฏิบัติหน้าที่ของตน ที่ได้กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด (ศิริชัย ศิริกาชะ และ กาญจนา แก้วเทพ, 2531:123) เพื่อให้สื่อมวลชน สามารถจะทำหน้าที่ ต่อการปฏิบัติภารกิจแก่สังคม และ เพื่อสนองความพอใจให้แก่ผู้รับสารได้ครบถ้วน อันจะเป็นผลต่อชื่อเสียงเกียรติคุณต่อตัวสื่อมวลชนเอง ซึ่งแม้ว่าจะในบางครั้งอาจได้ข้อมูลข้อเท็จจริงที่ยังไม่ครบถ้วนของเหตุการณ์หรือประเด็นตามความเป็นจริงที่ปรากฏอย่างสมบูรณ์ก็ตาม สื่อมวลชนก็จำเป็นต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารนั้น ๆ ออกสู่ประชาชนผู้รับสารให้ได้รับรู้ไปก่อน เพื่อเป็นการสกัดกั้นป้องปรามสิ่งต่าง ๆ ที่อาจสร้างความไม่ถูกต้องในทางสังคมในภายหลัง หรือสร้างความกดดัน ต่อกลุ่มพลังอื่นให้เกิดการ

ขีดขวางจากกลุ่มประชาชนผู้รับสาร อันเป็นการพิทักษ์สังคม จึงอาจจะกล่าวได้ว่าสถาบัน
การเมืองและสถาบันสื่อมวลชน ต่างก็เป็นส่วนหนึ่งในระบบของสังคม และเป็นระบบย่อย
ที่ช่วยผดุงระบบใหญ่ (สังคม) ไว้ โดยเฉพาะกิจกรรมทางการสื่อสารในสังคม และต่างก็
ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองร่วมกัน ถ้าพิจารณาเฉพาะกระบวนการการเมืองของไทยเรา
โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการใช้สถานการณ์ กับ การต่อสู้ของอำนาจ หรือ ที่เรียกว่า
การใช้สถานการณ์กับการเมือง พบว่าการเมืองของไทยเราตลอดระยะเวลาถึง 60 ปี
สภาพการเมืองของเรายังไม่มีทิศทางใดที่ชัดเจนมีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลอยู่บ่อยครั้ง
มีการปฏิวัติ ยึดอำนาจ ผลัดเปลี่ยนการปกครองอยู่ตลอดเวลา ความมั่นใจในเรื่อง
ของความมั่นคง ในระบบการเมืองไม่มี กระบวนการเมือง มักขึ้นอยู่กับกลุ่มพลังต่าง ๆ
โดยเฉพาะกลุ่มข้าราชการทหาร ข้าราชการประจำและกลุ่มพลังทางด้านเศรษฐกิจหรือ
กลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ ที่หลากหลายมากกลุ่มด้วยกัน

จากสภาพของการไร้ทิศทางของกระบวนการเมืองของไทยเช่นนี้ ทำให้สถานการณ์
ทางการเมือง เป็นสาเหตุก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองปัจจัยหนึ่งนั่นก็คือ การใช้
สถานการณ์เข้าไปกำหนดให้เกิดทิศทางของการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น และลักษณะการต่อสู้
ทางการเมืองของไทยเรา ซึ่งหมายความว่า กลุ่มต่าง ๆ ที่ได้เกี่ยวข้องในการต่อสู้ทาง
การเมือง ต่างจะต้องใช้สถานการณ์ในขณะนั้น ให้เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตนให้มากที่สุด เท่า
ที่จะพึงกระทำ สถานการณ์จึงเป็นเครื่องมือทางการเมืองที่สำคัญ (กนก วงษ์ตระหง่าน,
2528:71-72) และในขณะเดียวกันสื่อมวลชน ก็ตกเป็นเครื่องมือหรือข้ออ้างทางการเมือง
ไปด้วยเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสื่อมวลชนมีความสามารถที่สร้างประเด็นทางการเมือง
และสร้างอิทธิพลต่อการเมืองได้ (Seymour-Ure Colin, 1968:15-19) ดังเช่น
เหตุการณ์ที่ได้มีการปฏิวัติล้มล้างรัฐบาลชุด พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์
2534 ของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ที่ใช้เป็นข้ออ้าง ในทำการปฏิวัติ
ล้มล้างรัฐบาลไปเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 โดยให้เหตุผลในการอ้างเพื่อทำการ
เปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองของคณะรัฐบาล ซึ่งอ้างถึงมูลเหตุของความจำเป็นที่ต้อง
ใช้อำนาจเข้ามาทำการเปลี่ยนแปลงยึดอำนาจทางการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามกระแสของ
บทบาทของสื่อมวลชน ที่ได้นำเสนอภาพพจน์ของนักการเมืองไปในทางที่ไม่เป็นผลบวก

แก่กลุ่มตน กล่าวคือ คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ได้อ้างถึงภาพพจน์ของนักการเมืองที่มีความประพฤติส่อไปในทางทุจริตตามที่ สื่อมวลชนเป็นผู้ขุดคุ้ยหรือตามที่สื่อมวลชนได้ทำการวิพากษ์วิจารณ์นักการเมืองกลุ่มนั้น โดยกระทำผ่านสื่อมวลชน มาก่อนหน้านั้นอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งสถานการณ์ได้สุกงอมสามารถสร้างให้เกิดเหตุการณ์เหมาะสมแก่การปฏิวัติขึ้น และประชาชนต่างให้ความสนับสนุนส่งเสริมลักษณะของการทำปฏิวัติครั้งนี้ให้เป็นเสมือนได้รับความเห็นชอบจากประชาชนทั้งส่วนรวม อีกทั้งยังเป็นความชอบธรรมที่ได้อำนาจนั้นมา และได้กลายมาเป็นฐานอำนาจทางการเมืองที่ชัดเจน ในช่วงก่อนเดือนเมษายน 2535 ก่อนที่ พล.อ.สุจินดา คราประยูร จะเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ภายหลังการเสร็จสิ้นการเลือกตั้งเดือน มีนาคม 2535 อันนำไปสู่ความสับสนวุ่นวายทางการเมืองในระยะต่อมา จนเป็นช่วงที่ บทบาทของสื่อมวลชน ได้มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองเป็นอย่างมากช่วงหนึ่ง

ทั้งนี้สื่อมวลชนอาจมีส่วนสำคัญต่อการสร้างประเด็นทางการเมือง และสร้างอิทธิพลต่อการเมือง ตามที่ Seymour-Ure Colin กล่าวไว้ ซึ่งสื่อมวลชนได้มีการดำเนินการด้วยการชูประเด็นทางการเมือง โดยการนำเสนอข่าวสาร หรือการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนผู้รับสาร ใช้ในการตัดสินใจต่อต้านการใช้สถานการณ์ เพื่อต่อสู้กับอำนาจร่วมกันและใช้เพื่อต่อต้านความไม่ชอบมาพากล ของกลุ่มนักการเมือง หรือกลุ่มพลังต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มทหารบางกลุ่มที่เป็นผู้ใช้สถานการณ์เพื่อสร้างอำนาจทางการเมืองของตนขึ้นมาในช่วงเวลานั้น หรือเป็นเป้าหมายของสื่อมวลชนเองที่ต้องการสร้างและนำความเคลื่อนไหวของข่าวสารต่าง ๆ เหล่านั้นให้ประชาชนได้รับรู้ ด้วยการสร้างประเด็นทางการเมืองขึ้นมาเอง แล้วสร้างเป็นกระแสของการไหลเวียนข่าวสารให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวขึ้นมา อันอาจจะเป็นการสนองต่อเป้าหมายทางธุรกิจของสื่อมวลชนเอง เมื่อเกิดการตื่นตัวขึ้นแล้วจะเป็นผลสะท้อนต่อการเพิ่มปริมาณธุรกิจให้แก่สถาบันของตนเองด้วยหรืออาจจะเป็นการสร้างให้เกิดด้วยความจงใจของสื่อมวลชนเอง ที่จะสร้างอำนาจขึ้นมาในลักษณะเป็นขั้วของอำนาจเพิ่มขึ้นอีกขั้วหนึ่งในสังคม ตามที่สื่อมวลชนได้รับการขนานนามว่าเป็น **ฐานันดรที่สี่** โดยใช้รูปแบบในการกระทำต่อต้านของสื่อมวลชน ในรูปแบบของการนำเสนอให้เห็นถึงจุดด้อยของคณะบุคคลกลุ่มการเมือง กลุ่มทหารที่ยึดอำนาจ

หรือการชุกค้ำยเบื้องหน้าเบื้องหลัง หรือ การหาช่องโหว่ของกลุ่มการเมืองมาชูประเด็นหรือ
 ชี้ให้ประชาชนเห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่ชอบมาพากลหรือชี้ว่าในทางที่ดีและไม่ดี ต่อกลุ่มนักรบ
 เมืองกลุ่มทหารที่ยึดอำนาจ ทั้งที่เป็นกลุ่มที่ตนชอบหรือไม่ชอบก็ได้โดยอาจใช้อิทธิพล เพื่อ
 เพิ่มความกดดันและสร้างปรากฏการณ์ในการตั้งคำถาม หรือได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่าง
 ใด ทำให้เกิดภาพในลักษณะของการต่อต้านทางการเมือง ทั้งในลักษณะที่สื่อมวลชนมี
 ความสนใจหรือไม่สนใจอันเป็นผลมาจากการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมนั้นเองจึงได้
 เป็นเหตุจูงใจแก่ผู้วิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก ที่จะดำเนินการหาคำตอบในงานวิจัยครั้งนี้
 ตามที่ได้มีผู้คนหยิบยกและมีการกล่าวอ้างถึงในบทบาทของสื่อมวลชนกับความเกี่ยวข้องของ
 การสร้างเนื้อหาทางการเมืองให้กับสังคม ตามที่ได้ปรากฏหลักฐานที่ได้เสนอไว้ตามที่ได้
 กล่าวมาแล้ว

ตามปกติในการศึกษาหน้าที่ของสื่อมวลชนโดยทั่วไปแล้ว งานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็น
 การศึกษาในลักษณะหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ส่งผลกระทบในด้านที่เป็นประโยชน์ แต่ในการศึกษา
 ครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาใน บทบาทที่ส่งผลกระทบในด้านที่เป็นโทษไปพร้อม ๆ กัน
 โดยจะศึกษาถึงลักษณะของบทบาทจากเนื้อหาในเชิงบทบาทการเมืองของ สื่อมวลชนไทย มี
 ลักษณะเช่นใด มีรูปแบบของการสร้างบทบาทการเมืองอย่างไร ปัจจัยอะไรที่เป็นตัวกำหนด
 จากบทบาทการเมือง ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจถึงศักยภาพของสื่อมวลชน ในการกระทำบทบาท
 ทางการเมืองของสื่อมวลชนต่อไป

ปัญหาวิจัย

1. บทบาททางการเมืองของสื่อมวลชนไทยในช่วงรัฐบาลพล.อ. สุจินดา คราประยูร มี
 ลักษณะเป็นอย่างไร
2. รูปแบบและเนื้อหาของสื่อมวลชนช่วงรัฐบาลพล.อ. สุจินดา คราประยูรในการแสดง
 บทบาททางการเมือง เป็นเช่นไร
3. มีปัจจัยอะไร ที่เป็นตัวกำหนดบทบาททางการเมือง ของ สื่อมวลชน ในช่วงรัฐบาล
 พล.อ. สุจินดา คราประยูร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเข้าใจถึงลักษณะบทบาททางการเมืองของสื่อมวลชนไทย ในช่วงรัฐบาลพล.อ. สุจินดา คราประยูร
2. เพื่อเข้าใจถึงรูปแบบและลักษณะเนื้อหาของสื่อมวลชน ในช่วงรัฐบาลพล.อ. สุจินดา คราประยูร ที่สะท้อนให้เห็นถึง บทบาททางการเมือง
3. เพื่อเข้าใจถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นผลต่อการกำหนดบทบาททางการเมือง ของสื่อมวลชน ในช่วงรัฐบาลพล.อ. สุจินดา คราประยูร

ขอบเขตของการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ ได้กำหนดขอบเขตของ สื่อมวลชน ที่เลือกมาทำการศึกษา โดยเลือกศึกษา เฉพาะ ส่วนที่เป็นข่าว และ ส่วนที่เป็นความคิดเห็น ข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ข่าว คอลัมน์ บทความบทวิพากษ์วิจารณ์จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน โดยจะเลือกวิเคราะห์เฉพาะ เนื้อหาที่กล่าวถึง หรือ พาดพิงถึง ในเรื่องทางการเมืองเท่านั้น ซึ่งจะศึกษาในช่วงระยะเวลาของ เดือนเมษายน ถึง เดือนพฤษภาคม 2535 อันเป็นเวลาที่อยู่ในช่วงรัฐบาลของ พล.อ. สุจินดา ครา ประยูร พร้อมกับสัมภาษณ์บุคคล ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามคำถามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งอธิบายถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นผลต่อการกำหนดบทบาททางการเมืองของสื่อมวลชน

ข้อสันนิษฐานของการวิจัย

1. ผลจากการกระทำบทบาททางการเมืองของสื่อมวลชน จะสะท้อนกลับให้เห็นถึง ผล ในทางลบต่อบุคคลหรือกลุ่มที่ตกเป็นข่าวจากลักษณะของเนื้อหาของสื่อมวลชนที่แสดง ขึ้น อันเป็นผลที่สืบเนื่องจากการทำทาสอำนาจซึ่งกันและกัน
2. ในการสร้างเนื้อหาของ สื่อมวลชนในเชิงบทบาทการเมืองนี้ เป็นการแสดงถึงการ คุกอำนาจของตน อีกทั้งยังเป็นการต่อรอง และต่อต้านอำนาจอีกกระแสหนึ่งของสื่อ มวลชน ที่คนทั่วไปไม่ได้ตระหนักในจุดนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

สื่อมวลชน หมายถึง หนังสือพิมพ์รายวัน ที่ทำหน้าที่ในการแสดงออกซึ่งบทบาทการเมือง ไปยังประชาชนจำนวนมาก เฉพาะในช่วงรัฐบาล พล.อ.สุจินดา คราประยูร

บทบาทการเมือง หมายถึง การแสดงเจตนาของสื่อมวลชนที่จะหนุนส่งเสริมชักนำให้เกิด ภาพของดุลอำนาจของตนขึ้นมา และเพื่อคาดหวังให้เกิดการต่อรองระหว่าง ดุลอำนาจของตน รวมทั้งการต่อต้านอำนาจ อื่นๆ กระแสหนึ่ง เพื่อให้เกิดเป็น ประเด็นทางการเมืองขึ้น

รูปแบบการสร้างเนื้อหาการเมือง หมายถึง ชนิดของการกระทำด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ ได้ข่าวสาร คำวิพากษ์วิจารณ์ ของ ข่าวสารมา หรือ เป็นการสร้าง ประเด็นโดยหยิบยกขึ้นมา ซึ่งอาจได้แก่ การตั้งคำถามประเภทเอาคำพูดของคน หนึ่งมาถามอีกคนหนึ่ง การชักนำ ตัดตอนข้อความและถ้อยแถลงต่าง ๆ เพื่อ ให้ได้ความคับหน้าทางการเมือง การสร้างปฏิกิริยาให้โต้ตอบระหว่างกัน ใน คำถาม ต่าง ๆ หรือ การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่สื่อมวลชน หยิบยก ขึ้นมา

ลักษณะของเนื้อหา หมายถึง เนื้อหาที่ปรากฏในสื่อมวลชนระหว่างช่วงเวลาการศึกษา เกี่ยว กับการเมือง โดยมุ่งศึกษาลักษณะ อันได้แก่ ส่วนที่เป็นข่าว และ ส่วนที่เป็น ความคิดเห็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ ได้แก่ คอลัมน์บทความ บทนำ คอลัมน์ วิจารณ์ การรายงานข่าว การวิจารณ์ถกเถียง การแสดงความคิดเห็น โดยพิจารณาเนื้อหาที่เสนอผ่านสื่อมวลชน

เหตุการณ์ที่ขม หมายถึง การที่สื่อมวลชนได้สร้างข่าว เหตุการณ์ ประเด็น ขึ้นมาเอง เพื่อจะเป็นแหล่งข่าวที่สื่อมวลชนใช้ในการเสนอเป็นประเด็นข่าวต่อไป

การสร้างข่าว หมายถึง การที่สื่อมวลชนได้กระทำการชักนำ ชูประเด็น หรือเหตุการณ์ ต่าง ๆ ขึ้นมา โดยหวังว่าจะสามารถกลายเป็นประเด็นข่าวที่เปิดเผยความ กระจ่าง ความคับหน้า หรือ เพิ่มเติมรายละเอียดของกระแสข่าว ประเด็น เหตุการณ์ ที่มีความเงื่อนงำ ความซ่อนเงื่อนอยู่เดิมให้มีความกระจ่างชัดเจน มาตามที่ สื่อมวลชน ได้สร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการพัฒนาความคิดในบทบาทและการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ซึ่งอาจจะสะท้อนกลับในเชิงลบได้ นอกเหนือจากผลสะท้อนกลับในเชิงบวกเท่านั้นอันจะเป็นแนวทางต่อการศึกษาดูแบบทางการเมืองของสื่อมวลชนไทยต่อไป
2. เป็นการชี้ให้เห็นว่า สื่อมวลชน มีความสามารถที่สร้างประเด็นในทางการเมืองและสามารถทำทนายต่อต้านอำนาจทางการเมืองได้ กับ กลุ่มการเมือง นักการเมือง หรือ ผู้มีอำนาจ ที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางที่ขาดความชอบธรรมทางการเมือง
3. ทำให้ เกิดทัศนคติที่ดีต่อสื่อมวลชน ถึงการเป็นพี่เลี้ยงของสังคมในการพิทักษ์ปกป้องป้องปราม และ สกัดกั้น สิ่งต่าง ๆ ที่สร้างความไม่ถูกต้องตามครรลองคลองธรรมในทางสังคมได้ อันจะนำไปสู่การเป็นที่พึ่งแก่คนในสังคม